

A NOSA TERRA

BOLETÍN QUINCENAL
ANO VIII — NÚMERO 200 - 1.º Maio 1924

CASO ÚNICO

Unha carta do Sr. García Acuña

Recibimos unha longa carta que firma o xerente de "El Noroeste" D. José García Acuña como réprica ao que decíamos no derradeiro número encol das causas que motivaron a súa saída con retraso.

Non a publicamos por varias razóns. Porque él non nega o que dixemos no número anterior, porque non estamos dispostos a facer o parvo publicando nas nosas columnas cantidade de insolencias que o Sr. Acuña di na súa carta e porque a ley de Imprenta, que él invoca, non nos obriga mais que a reitificar algún xuicio ou manifestación que fixéramos trabucada e d'esto nada hai pois, como decimos, o Sr. Acuña non nega que él se negou a tirar "A Nosa Terra" no talleres de "El Noroeste" que é o que decíamos no citado número da nosa revista.

Diremos escuetamente o que vén a decir o ilustrado Delegado Régio de Bellas Artes na súa longa carta.

Empeza invocando o artigo 14 da ley de Imprenta para nos rogar a publicación do seu escrito e afánase despois en nos demostrar que él ten dereito como xerente de "El Noroeste" a revisar os orixinás que se han de compoñer na imprenta que xerenta xá que é da súa responsabilidade canto na súa casa impréntese.

Hasta aquí é o único a que tén dereito, e aínda se nós queremos, que digamos da súa carta.

Decíamos nós que o Sr. García Acuña extralimitárase nas suas funcións de xerente por tér mirado os nosos orixinás e que se negara a tirar a revista mentras nós non retiráramos os que se referían á Academia galega e ao seu nomeamento de Delegado Régio de Bellas Artes.

Esta última parte queda reafirmada pol-o propio señor García Acuña, pois non nega o feito, ao decir que ten dereito a visar os orixinás. En canto a isto dirémoslle que "A Nosa Terra" non é unha publicación anónima. Paga o que debe pagar na Facenda, tén a súa Redación e Administración é orgo oficial d'unha entidade.

A calqueira d'os señores que figuran na directiva d'aquela entidade, ao director ou adeministrador da revista lles sería esixida a responsabilidade, se a houbera, do que decíamos pero non a él tratándose d'un traballo que non era anónimo. Por outra parte sabe ben o Sr. García Acuña que na actualidade todol-os orixinás antes de ser publicados pasan pol-as maus do señor censor oficial e éste aínda non nos esixiu responsabilidade ninguha. Somentes fai tachar aquilo que a él lle parece non pode ser publicado. ¿E que o Sr. García Acuña ven ser mais pápista que o mesmo Papa?

E ademais ¡que casualidade! o Sr. García Acuña non se lembrou endexamais do seu cárrago de xerente de "El Noroeste" hasta este momento en que lle non conviña que lle dixéramos as verdades como puños que dixemos no número do mes derradeiro. ¿E que demostra isto? Pois sencillamente que a él o que menos lle importa e a responsabilidade, que non había ninguha, a que houbera lugar. O que lle importaba era procurar por todol-os medios que non dixéramos o que dixemos. Pero afortunadamente para nós non somos tan cándidos como pretendeu

facernos o Sr. Acuña. ¿Que se creu él? Se lle non conviña que tirásemos alí a revista debeu decilo en outra forma e en outra ocasión e non amostrando a orella do xeito cándido e ridículo que o fixo. Parece mentira n'él qu' él ten acreditado a súa capacidade en custios diplomáticas.

Di despois que moitas veces temos "inxuriado e agraviado a señores de "El Noroeste".

Imos aló. Negamos rotundamente. é completamente falso ó que di o Sr. Acuña, ¿E inxuriar decir as verdades? Non o é. E nós invitamos ao Sr. Acuña a que nos diga que mentiras e inxurias dixemos d'eles? ¿E mentira que él dende que cesou no corpo consular xá militou en varios campos políticos da ideoloxía contraria? ¿E mentira que mentras eles falaban e gababan ao Sr. Portela Valladares combatironno nas eleicións de Tuy? ¿E mentira o que dixemos nós do asunto da Academia? Nada mais que esto dixemos. Que nos probe o Sr. Acuña a falsedade das nosas afirmacións.

E non queremos contestar ás insolencias da súa carta. Sería poñernos á súa altura, e cada un é cada un. Consi. derámoslas propias e casi explicable n'un señor a quen se lle puxeron as peras a carto, ao lle decir cousas que non son do seu agrado nin da súa comenencia pero que non pode él mesmo negar a súa veracidade.

Termina o Sr. Acuña co seguinte parrafo:

"Y por lo que a mi personalmente afecta en cuanto se relaciona con la Delegación Régia de Bellas Artes, a la caballerosidad del Sr. Castillo me remito y—no digo más".

E non nos parece pouco. Nós si que non decimos mais ao menos por agora.

Queda en pé que o Sr. Acuña, con razón ou sen ela que esto é o de menos, negouse a tirar "A Nosa Terra" mentras non retiráramos os citados orixinás que lle molesta ban. Non os retiramos e a revista saíu por cuio número recibimos moitas loubanzas. Queda compracido o señor García Acuña e nós mais compracidos aínda.

E agora a outra cousa que xá nos entretivemos demasiado.

Confiamos na bondade dos nosos lectores que saberán perdoarnos.

¡TERRA A NOSA!

A Comisión do Concello da Cruña que foi a saudar ao novo arzobispo de Compostela foi recibida pol-o Sr. Lago González, expresándose no idioma galego.

Rexistramos con fonda ledicia e satisfacción este feito nobre.

Este número foi sometido á censura militar

Serán famosas vilas as que hoxe ves aldeas...
A Cruña, Ferrol, Muros e Vigo encantador.
da orella do teu manto, magníficas preseas,
serán mais visitadas de embarcacións alleas
do que hoxe son Lisboa, Marsella e New York.

Maxínome estar vendo os escumosos mares,
con velas e vapores que cruzan, van e ven,
mentras por entre soutos, devesas e pinares,
á o son de feiteiros máxicos cantares,
con foliadas dentro, silvando pasa o tren.

¡Ayl! cantas veces, cantas, en noites pracenteiras
a suspirante brisa no mar m'arrandeou,
cantando barcarolas con lindas compañeiras,
e desde o Ceo a lúa nas ondas bailadeiras
os seus brillantes raios de prata esnaquizou!

Galicia da miña alma, o corazón ch'adora,
cando na escura noite retrina o ruiñeñol
cando entre nubes d'ouro sorrindo esperta a Aurora,
cando o choroso orballo das flores s'evapora,
e cando tral-os montes no mar se chanta o Sol.

¡Adios frondosos bosques! ¡Adios floridos prados,
onde en felices días corrín e rebuldeí!
serenas, claras rías, outeiros perfumados,
collede os meus suspiros de bágoas salpicados...
¡Lonxe de vos eu morro! ¡Sin vos vivir non sei!

Madrid, 1877.

Orientacións políticas

COMPARANZAS

M. Albert Thomas estivo en Madrid e foi moi agasallado. Coidamos nostante que eses agasallos non foron feitos a M. Thomas senon á un Ministro francés que por casualidade resulta ser M. Thomas. Espricareime: M. Thomas é socialista, e nun país en que o socialismo é considerado pol-as xentes directoras, pol-as "xentes de orden", coma cousa revolucionaria (no seu terrorífico) e antipatriótica, non podo comprender como merece a atención de tantas visitas e tantos agasallos un individuo que é propagandista do socialismo.

Non sabemos o que M. Thomas pensará da actual situación de Hespaña; quizais rodeado constantemente de total-as *forzas vivas* que lle falarán encantadas da marcha que *esto leva*; tal vez á través dos vidros das copas en que tantos *viños de honor* lle sirven ondequeira que se presente; él mesmo se non poida decatarse da nosa verdadeira situación.

De todas sortes, estránanos que falara nos termos que o fixo sobre o estado actual da política en Europa, onde vai trunfando, según él, o republicano e mail-o socialismo; e sobre todo facendo remarcar como en todol-as nacións que sinten ansias de vida, chámase para laborar no Goberno aos homes mais novos, novos na vida e na ideoloxía, que van poñendo os cimentos d'un novo réxime de política que non tardará moito de se imprantar no mundo civilizado.

E así fala do "Fascismo" en Italia, esa forza constituída pol-a unión dos sindicatos obreiros que logrou imprimir ao Goberno un rumbo social ao nivel dos tempos. É fala do "Laborismo" inglés que é un paso mais no camiño que a podente Inglaterra ven percorrendo hacia as modernas teorías. E da colaboración do "socialismo" en Francia.

Considera tamén necesaria a intelixencia con Rusia, a Rusia soviética. ¡Que horror! Sômente ao nomeala xurde no meu maxín coma un moustro que fai estarrecel-o sangue, tal que aqueles *ogros* medoñentos dos contos de Perrault que comían nenos coa mesma tranquilidade que calquera burgués hespañol poida trinchar un poío.

É todo d'este xeito.

Afortunadamente na Hespaña pénsase de distinta maneira. Góbernase sen parlamento e non se nota a falta d'él. Funciona a censura na prensa, e o non o parece, pois en verdade sômente tal cual *periodicucho* trae algunha que outra mancha negra que nunca, tamén é certo, oculta cousas terribres.

É eso de que nos demais países as comenencias do pobo pónese por riba de total-as comenencias persoas ou partidistas. ¡Bah! Son contos...

¡Que no mundo enteiro impera a intelixencia e o traballo? Poida ser. Aquí arreglémonos coa letra de cambio que se vai renovando a cada vencimento.

LEANDRO CARRÉ

CONTISTAS GALEGOS

O RUBICON

Xamais sentira Xela Liñares a forte depresión morosa que a degoraba aquela tarde. Todo o seu pasado de vanidade trunfante, tada a súa soberba de muller fermosa e cobizada, coqueta e asoballadora, esvaise diante da súa vacilación e debilidade. Méndez Dóriga, o habaneiro solteirón a quen ela e as súas amigas acolleran con bulras dende que lles fora presentado, era o primeiro que, coa súa non agardada proposición de casamento, tosca, quizais groseira, deixara no seu espírito o sedimento da dúbida que agora a acoraba. A súa negativa fora rotunda, decidida. Mais, ben a pesar seu, a lembranza de aquel home e o remorso da presa que se dera pra lle contestar estaban magoando de cotío dende a vispera, con unha terquedade enlouquecedora.

E, n-oustante, seguíase dicindo así mesma que endexa-mais se casaría con él. Non podía a rancia fidalguía dos Liñares sofril-o axe de que a mais bela das súas mulleres entroncase con un Méndez Dóriga, opulento, si, pero d'un orixen escuro e homilde. Nin había d'ela expoñerse as mormuracións alleas, que xugaba terían de ser tan aguilladas como imponente era o seu desprezo para os mais dos seus antigos admiradores.

Non se despricaba aquel seu desfalecemento ante un feito que nada de novo tiña pra ela. A súa vontade rixa e segura en custións d'amor, sempre a guiara pol-o camiño do trunfo, tal como ela o concebira, e despexara as brétemas do seu entendimento nos instantes de mais difícil determinación, Contaba por dúcias os pretendentes, que formaban ecuación c'os seus desdés. Por eso tiña a raya os ousados que xiraban ó seu redor onde quer que s'atopase, convencidos de que aquela beleza non era atinxible sinon no grao en que poden sel-o os santos nos altares.

Mais ela, Anxela Liñares, non se xugaba con condición de santa nin a súas arelas iban por ese camiño. ¡Cal era, pois, a súa aspiración?

E facíase esta pregunta un pouco asustada da incertidume en que hasta entón vivira. Os millores partidos, que outras tanto cobizaban, foron tamén ouxeto do seu desprezo. Decatábase n-aquel momento de que a súa egolatría leváraa a non arelar sinon a admiración, o rendimento perene de cantos a coñecían, sin a reciprocidade do mais cativo sentimento de afeuto ou gratitude. E non era razoñable. Centillear, sobresaír na abellariza mundana non podía por si só ser para nadie, nin tampouco pra ela, unha finalidade concreta e dina, o "bonum" da súa vontade. Sería, cando mais, un medio con que procurar outra mais outa finalidade na vida.

...Non. Por ese camiño, romataría tendo razón o seu cáustico amigo Xaquín Neira—úneco que non fora vítima dos seus desdés, gracias á súa gabada prudencia—cando garimoso e cortés dicíalle:

...Desengáñese, Xela, anque vostede sexa unha exemplar esceución. Para as mulleres, o ouro ou o ouropel: o esencial é que brile...

Unha fonda tristeza, unha anguria morriñenta íbase adonando d'aquela alma soberba e adurecida pol-o outo concencto que tiña de si mesma. Rebelábase de contra a posibilidade de se ver casada con Méndez Dóriga. Tremía pensando n-as bulras dos seus adouradores e na sorriso escética de Xaquín Neira. Pero, ben mirado, nada sería tan terribel como ter que desaparecer do meio en que ela vivía, cando, pasada a trintena—da que tan pouco a arredaban os sens vinteseite anos—escomenzara o ecrise de agnela xuventude esprendorosa. Nada faría, solteira, cando se iniciara a triste etapa de solteirona, entre aquel mundo xuvenil e louco, ridente, frívolo. A sociedade, coas suas leixes absurdas, é ineusorabre, e non dona á muller o dreito a perpetuar a sua gloria, os sens triunfos mais lexítimos dentro da feminidade, esto é, como muller, sin a presenza d'un compañeiro. ¡E habería inxusticial! ¿Que razóns eistirían pra que unha muller fermosa non esperatase, chegado certo tempo, a mesma admiración estando solteira que sendo casada ou viuda, si conservaba espendente a sua beleza? Pero era unha tolería trocal-os costumes do mundo, vello e cazurro, n-os poucos anos de vida que conta cada un de nos. As cousas son como son e resulta unha quimería o querer cambialas. O certo era que si ela había de seguir vivindo aquela vida de gloria e satisfaciós, de triunfos e afagos, non lle restaba outro recursoe quo de se casar.

E vel-ahí unha conclusión a que nunca chegara. ¡Tiña de se casarl.. ¿E con quen? Con Méndez Dóriga, non. Ela non podía decir n-aquel istante en que os nervos roubábelle a serenidade do seu xuício, cal era o home ideal que concebera no maxín. De certo non era aquel habaneiro ricachón. Pero tampouco lle sería fácil despricar o tipo por ela soñado. Na voráxina de aquela vida d'adivirtición e pleno dominio, non tivera tempo de pensar mais que en que o home que a conquerise non habería de ser un home vulgar, sinon un home que axuntase todas las virtús físicas e morales e espertase a cobiza de total-as demais. Esto, sobre todo, era o que lle importaba. Arrastrar, facer servo seu ó home que fose para as outras o verdadeiro príncepe das guedellas d'ouro.

Mais ¡cantél! Total-as suas amigas miraban con ollos arregalados aquel "parvenu", novo rico que gardaba vivo o recorde das zocas que calzara antes de se marchar para as Américas; pero de quen se decía que os bes adequeridos sumaban algús millós. Non mal parecido, baixo de talla e mais seriofe do que correspondía ós seus corenta anos, non tiña aqueles encantos que na primaveira da vida soñan as mozas atopar n-o home que as captive. N-ousante, non lle parecía despreciacre. ¡E tan difícil facer realidade un soño! Pra ela, o trunfo era asiñalado desque él a fixera ouxeto da sua preferencia. ¡O que a envexarían as outras! D'ahí, emporiso, non debería pasar, e non pasaría. Tamén ela tiña pasado o Rubicón, botada a sorte.

A criada, chamando mainamente á porta do "boudoir" onde se encontraba Xela, veu interrumpir aquel monólogo de pasadelo, traíalle unha carta. Colleuna e abríuna nervosamente. Era de Méndez Dóriga. Comenzou a leela con desgosto. Mostrábase o pretendente rendido e magoado a un mesmo tempo. Layábase da sua pouca sorte e rogaba, supricaba, que lle non matase a mais outa ilusión da sua vida. Dono de si na fera loita que pra s'erguer hasta onde s'atopaba tivera de librar, sentía enaxenada, perdida a vontade férrea que fora sempre o mais acusado rasgo da sua personalidade, ante "a beleza incomparabre e maxestosa da úneca muller capaz d'amolecer o seu corazón d'home de traballo rudo e desenganado."

O final-a leutura, sentía Xela a sua y-alma asolagada n-unha ledicia sinxela e doee. Era a reación que aquela carta provocaba satisfacendo a sua vanidade e o seu afán

de predominio, E de súpeto, como si a arrastase unha forzada segreda e indomabre, foise sentar ó pé do seu "secretaire" estilo Luís XV, e, recadando o papel, escribiu sin vacilar:

"Meu distinto amigo: Convencida da siceiridade das suas verbas, que coido dinas da miña estima, doulle lisenxia para que espoña os seus deseios a meus pais. Sua, Xela."

Tal vez con espanto doesprito de César, o Rubicón quedaba repasado.

ARTURO TARACIDO

DRAMÁTICA GALEGA

O Pecado alleo

Púxose á venda esta delicada obra, este drama fondo e sentido, sen dúbida unha das mellorres produciós do noso Teatro, que a Escola Dramática Galega estrenou hai un ano no Teatro Rosalía Castro con gran éxito. Cantos se-xan aficionados á boa literatura leerán con agrado esta obra tan fina, tan ben escrita, que se desenvolve nun ambiente de señorio, culto, e cheo de naturalidade.

Non queremos adicar mais gabanzas á unha obra escrita por quen, como Leandro Carré Alvarellos, é tan noso, para que se non xusgue que as nosas loubanzas son producto da amizade e do compañerismo que nos une; pero queremos rexistrar pol-a satisfaciós que nos produz a publicación de O PECADO ALLFO, e ao mesmo tempo, como homenaxe ao noso amigo Carré que tanto e tan ben leva traballando en favor do Teatro galego, publicamos unha escena da sua bela obra.

ESCENA VIII

María Luísa e D. Eduardo

MAR.—(Ollando para D. Eduardo que está sumido en fondos pensamentos). Hoxe estás tristes, abolito... ¿Por qué estás triste?

EDU.—Miña filla... Hoxe fai dazaseis anos que morreu teu pai ¡a miña vida, a miña esperanza era él! A dôr matou a tua nai pouco despois, e eu... eu mais forte do que ela non sucumbin; pero quedei cego, despois de estar á punto de virarme tolo.

MAR.—Abolito, abolito ¡choras! aínda choras...

EDU.—Faieme chorar a lembranza dos días felices perdidos, das esperanzas mortas cos meus fillos; o contraste tamén, d'este pobo en festa co loito do meu corazón. Porque ante o rebuldar das xentes estranas é cómo mais se sinten as máguas propias!

MAR.—¡Pobre abolito! ¡Tamén eu teño chorado tanto. Papá e mamá, para min son coma unha saudosa lembranza da felicidade soñada que endexamais chegamos á abramguer.

EDU.—Moi pequeniña eras cando os perdiches, por eso sintes a tua orfandade; pero non podes sufrir a dôr inmensa da perda irreparabre, que é cando se perde un querer, un agariño cando nos decatamos do que para nós representaba na vida.

MAR.—E dime, abolito: eu sei que papá morreu d'unha maneira disgraciada, pero nunca quixeches relatar-me como foi ¿é que... non debo de o saber?

EDU.—É mellor que non o seipas, para aforrarte penas. A disgracia chegou: dende aquela día fatal os sofrimentos moraron de cote nesta casa, trocando en loito a resprandecente ledicia que denantes rebuldaba nela. ¿Para que vas á torturar o teu corazón con novas dôres, para que somentar odios no teu peito? Enxoiros están os teus ollos; non queiras, por Dios, non queiras facer que volvan á eles as bágoas que murcharían a tua mocidade, que queimarían á alegría da tua xuventude ou das tuas ilusiós e esperanzas.

MAR.—¿E por qué vas á ser ti solo á sufrir, ou á odiar, se como parece algún odio xermolou no teu corazón por consecuencia da desgracia causa da miña orfandade?

FDU.—E tan grande, tan fondo, o sofrimento que magoa o meu espírito, que, xa ves, a miña razón debilitouse; e se por sorte recobrei o xuício, perdín en troques a vista... ¡Non queiras nena, non queiras saber a terrible verdade! E non me preguntes máis sufro tanto, sufro tanto!

MAR.—Meu velliño, meu vello... A tua neta sofre contigo, Sinten as tuas coitas, chora tamén, que as penas que te torturan afógana.

EDU.—Pobre neniña, miña rula cantareira, que non ten máis amparo que o seu abó vello o cego.

MAR.—Pero ategado de amor e de bondade que matan a saudades da miña orfandá.

EDU.—Non son eu quen mitigo a tua dôr. E a tua mocidade que abrindose paso á través do neboeiro de amargura que entebriza este vello casal, brila coma o sol resprandecente, cando, despois da treboada, atravesa tamén coas suas rayolas de vida as nubes mouras da tempestá; e a tua mocidade, que tamén verte no meu dórido corazón o bálsamo ben feitor do teu cariño.

MAR.—Cariño, abolito, moito cariño. Todo o cariño do meu corazón para ti é

EDU.—E, sí, e para min; ben sei. El sostenme na vida tristeira en que non teño outra luz que me guíe e que me ate na terra; pero o teu cariño quizáis tamén perdereino axiña.

MAR.—Non, abolito, non. Terálo sempre. ¿Por que habíalo de perder?

EDU.—Pol-a lei da vida, miña filla. Tés dazaoito anos o amor está á chamar na porta do teu corazón.

MAR.—¿Amor! Non. abolito ¿quen vai roubarme o querer que solo ti posees?

EDU.—Chegará, chegará quen o consiga, non o dudes... Eu quixera ¡pido a Dios! que sea merecente de ti.

MAR.—¡Bah! Ninguén ropara na pobre orfa. Non hai no pobo quen me cortexe; non hay tampouco ninguén que poida inspirarme un cariño tan grande que por él esesquencese o do meu abó, o do meu ceguño querido.

EDU.—(Con temor, con ansia, como se súpetamente acodise á sua mente un pensamento) ¿E se algún te te cortexara, terías confianza no teu velliño para abrirlle o teu corazón? ¿Aconsellaríaste con él?

MAR.—Si, abolito, si. A tua neta non pode ter segredos para o seu queridísimo vello.

O moimento a Curros

Como saben xá os nosos lectores, o Concello da Habana a proposta dos Sres. Mariano Fernández, Rui de Lugo Viña e Fernández Areces, que formaron parte da comisión que visitou Galicia no ano derradeiro, acaba de conceder 2.000 dólares para o moimento que na Cruña vai se erguer ao gran Curros Enríquez. A prensa galega falou xá do caso e fixo constar o agradecimento de Galicia enteira por este acto fermoso no noso honor e no do chorado poeta. Réstanos a nos sumarnos de todo corazón a ese agradecimento e ficamos fondamente reconecidos aos señores concellás cubanos e ao Concello d'a Habana que acaba de nos dar unha proba de agarimo e aínda de patriotismo que deberán ter moi en conta moitos concellos galegos.

Compre agora, despois de dar as gracias máis expresivas e cordíais ao Concello de Habana, que axiña se saque a concurso o proxeito do moimento para non demorar un momento máis a su erección. En canto a isto seguimos pensando e pedimos unha vez máis que somentes o concurso sexa feito entre artistas galegos para que sexa un dos nosos o que inmortalice no moimento a excelsa lembranza do grandioso vate da nosa raza.

A Academia Galega tén a palabra e a ver se pode nos tirar o mal sabor que a nos e a toda Galicia produxo o derradeiro acto que fixo a elección de presidente. Veremos se con feitos bós e capaz de se redimir das suas culpas.

Angel del Castillo

Este querido amigo noso acaba de ser nomeado correspondente da Real Academia da Historia. Non é necesario decir quen é Castillo pois d'abondo e conocido en toda Galicia pola enorme e interesantísima labor que leva feito en pró da nosa historia. Así o reconeceu a Academia da Historia e por eso concedeuulle o honor que poucos como él merecen.

A nosa embora cordialísima ao amigo Castillo.

Castelao en Santiago

O noso querido irmán, o xenialísimo artista ten expostas na Económica de Santiago as suas obras. A inauguración da exposición celebrouse o día 4 presidindo o acto, que revestiu gran solemnidade, o novo arcebispo de Compostela Sr. Lago González.

Falaron na festa o Sr. Cotarelo, Castelao que pronunciou unha fermosa, interesantísima e galeguista conferencia, Bouza Brey e o arcebispo. Castelao e Bouza fixéronno en galego e o Sr. Lago en bilingüe. Por varios irmans nosos que concurriron ao acto da apertura temos noticias de que con tal motivo celebrouse un fermoso acto de profundo e ben sentido galeguismo que merece todol-os nosos parabens e aprausos.

Castelao expón ao público o seu conocido e formidabile álbum e novos traballos que ao decir dos que os viron son unha preciosidade como froitos do talento do querido irmán. Xá estamos faltos de actos como o que comentamos e por eso e polo que tivo de xurdio o celebrado en Santiago é polo que atopámonos ategados de ledicia. Durante esteña aberta a exposición daranse varias conferencias en galego pol-os homes de máis valer do galeguismo militante.

A nosa noraboa entusiasta e o noso agradecimento cordial para cantos interviron na celebración do acto especialmente para Castelao e o Seminario de Estudios Gallegos. Os rapaces d'esta entidade galeguista espallaron uns folletíns con varias poestas galegas do señor arcebispo. Publicamos a continuación o introito onde llas ofrendan.

Ao noso señor o Arcebispo de Sant-Yago D. Manoel Lago González

A lús do miragre, que nimba hoxe a cadeira dos Xelmirez e dos Fonsecas lire o corazón, sensible de seu, da xuventude recadadora na sementeira da Universidade Galega, e ela ao darse conta da trascendencia do voso advenemento a gardaduría da campa apostólica, quer tamén celebralo.

Os estudantes temos os xardíns nosos, nas nosas hortas aínda en fror un recendo de espranza, un velatiño gromo do futuro, un prelude da bris que presto avalará as nosas líricas, roseiras, un ledo paxariño aprendís de reixiñol que axiña brincaré nos loureiros e cantará hinos na albadá dende a máis ergueita das ponlas, unha estrela novíña que, surrinho hoxe teimosa, mañán escintilará encol do noso espírito acugulado sempre de sentementos xenerosos, de outas aspiracions; máis en tanto cativos terían de ser os froitos que poidésemos ofrecer: nin outra íroración que a das espranzas, nin outra cántiga que o maino marmurio dos ventos do porvir. Por isto quixéran-

mos, señor, recoleitar do voso própeo xardín a abada de rosas sin nódoa que voltan as mans mesmas da vosa Excelencia, portadas n-un pregue do manteo estudantil, seguros de que, consagradas xa pol-a grórea, o pobo galego topará n-elas anacos da sua i-alma, amores que son os seus, fervores que sentiu sempre, falares solermiños que de cote escoitou e, unha ves mais, vos agradecerá a espresión de eles na lingua galega, arca santa da Raza, viril esgrevio das tradicións, cadeia que nos xungue a o pasado, arco trunfal do Alén.

Cando sintades a vosa fronte unxida cos bicos de saudade; o voso espírito engayolado na morriña dos serans do Anxelus lotano e doente que prega pol-os que foron; cando un bafio misterioso vos traía alentos da terra é vos foga soñar que acougades antre os millos da verde Armamã é que Galicia vos acariña chantándavos no peito o cravo de ouro, de ferro ou de amor do benfacer, da fe, da caridade augusta do Pegureiro Diviño. ¡Así será o seu pago!

Recibide pois ista ofrenda, xa que vosa propeamente é, dos estudantes compostelans, que coídan que hoxe os osos xa seculares de Frei Sebastián Malvar e Pinto, o arcebispo galego que vos precedeu, tremarán de gozo ao ser feridos, como nos fomos, pol-a ús de miragre que irradia da cadeira dos Xelmírez e dos Fonsecas.

Pregan vos a benzón.

Os estudantes da Universidade Literaria de Santiago de Galicia.

Abril de 1924.

Prosistas Galegos

BESTAS BRABAS

D. Florencio Vaamonde é un dos escritores galegos que mais leva traballado no noso idioma. Fai pouco tempo deu á imprenta unha interesantísima novela, que recomendamos aos nosos lectores, da que publicamos hoxe un capítulo, como xusto e merecido homenaxe á sua labor constante e valiosa.

A casa Finchorelle era sin duda algunha unha das mais respetables que había enton nas Mariñas. Os fidalgos d'esta casa sempre xenerosos, sempre dinos, eran a representación do fidalgo galego, tendo por norma, en todo os seus actos, e cabaleirosidade e a honradés. O pazo de Finchorelle estaba de continuo aberto á total-as necesidades e d'alí saían a reo o conforto e consolo para moitas miserias e dores. O señor do pazo acababa de morrer, e nél moraban samente a viuda con fillos pequenos e un tío velliño; a mais da sirvidume, un mordomo e un mestre, que daba escola aos nenos.

Os señores de Finchorelle tiñan sonda de ricos, sobre todo o velliño, que estivera na América e trouxera d'alí moito diñeiro, e como daquela non había, como hoxe, Bancos en que o depositar, nin tanto negoio en que o meter, era corrente o gardar en furados feitos nas paredes das casas; o enterrar nas bodégas ou noutros sitios oculto para o poñer á cuberto da rapacidade da gavilla de Sopiñas, que era o terror da provincia. Así é que, na maior parte das vivendas, había troneiras e defensas para o caso de un ataque por parte dos ladrós.

Era en Setembro, no tempo da vendima. Cuarenta homes d'aquela gavilla, que un anoitecer se meteran nos espesos pinares cercanos, presentaron-se de súpeto, á hora mais avanzada, no pazo do Finchorelle, edificio de pesima defensa, e de seguida comenzaron us á pinzal-a porta do patio e tirar tiros para meter medo aos veciños do lugar, no intre que outros pretendían, subidos ao balcón, botarlle abaixo as ventanas para por elas entrar. A sorpresa na casa foi gñande e o terror mais aínda

naquela viuda e naqueles nenos. Un criado agachouse detrás de unha porta de dobre folla; outros desapareceron. O mestre xa non estaba en exercicio por teren os nenos acabados seus estudos e non necesitaren dos seus servicios. O velliño saltou da cama, e se lembrando de que militara con groria c'un alto grado no exército, colleu dúas pistolas para responder ao ataque; pero o tiro non saía; despois comprobouse que, as pistolas, tiñan a bala no canto da pólvora que, tal vez unha man oculta cargara d'este xeito para que non sirvisen. Como aquelas armas non daban fogo, o velliño colleu a espada e defendeu a ventana menos forte do balcón e por ela non puideron entral-os vandidos e aínda algúis sairon feridos nas más. O maordomo, a oil-o primeiro tiro, saltou medio vestido, por unha ventana, e foise recoller á casa de mais cerca, onde vivía só unha muller, e según din as malas linguas, namentras os estouros das armas se sentían, él estaba rendendo culto a Venus, posto que, aos nove meses, a muller que lle dera casa cuberta, paría unha nena que era o vivo retrato do mordomo.

O tiroteo parara. Os ladrós entraran pol-o tellado, algúis chegaron preto do velliño, e éste, os vendo entrar á craridade de un facho que tiña aceso, escondeu a espada baixo de un móbele e fíxose o morto, temendo que se lle visen a arma na man o asesinasen. Con todo, disparáronlle un tiro que non fixo mais que lle ennegrecel-a cara co fognazo e deixaron-o tirado no chan, como estaba.

No intre que esto pasaba, xa no inmediato rúeiro onde se sentiran os tiros, un señor que alí moraba, e con xente armada velaba total-as noites, saíu c'us doce homes e co'eles chegara diante da casa atacada para poñer cada un detrás de un castañeiro dos que frente do edificio había. Os doce homes así apostados, era d'abondo para acabar c'os de Sopiñas, pero como aquel señor tiña igualmente sonda de rico, a vaidade e a envexa invadírono de súpeto e botouse de conta de que deixando arroubal-a casa de Finchorelle, a d'el quedaría a primeira dos contornos, e volvendo-se á eles dixolles:

—Señores: nós somos muy poucos para esta empresa. Eu teño tamén moito que defender, e acaso mentramentras estamos aquí poida dar que parte d'esta gavilla se aproveite da ocasión para entrar na miña casa. Déamos volta.

E volvéron-se.

Os ladrós, en tanto, rexistraban o pazo, sacaban todo para fora, móbeles, roupas, canto podían, e cargaban en mulos que, para este servico levaban, e dabanse presa, dicindo un aos outros:

—Bulide que ven o día.

O señor que acudira e se retirara c'os doce homes, cando soubo o remate do asalto, saltaba de gozo, cuidando a ruína compta dos Finchorelle, e que en toda a volta non quedaría outro mais poderoso que él. Este señor fora un cirolán da montaña que se metera contrabandista, despois foi abastecedor de víveres do exército na guerra de Napoleón. Fixo cartos. Trabou amizade, sobre todo con maxistrados e xueces que convidaba á miúdo á xantar na sua casa e, por este motivo, todos lle tiñan medo, e d'este xeito, apoderábase de terras que lle ninguén ousaba disputar, cerraba as fincas, e despois basado na pósito proqramábase dono absoluto d'elas, e así sen gastar nada chegou a ter grandísima propiedade territorial. Pero por desgracia sua, algún o denunciou de que tiña o libro de San Ciprián. Prenderon-no e leváron-no ao río dos Sapos, de onde saíu á forza de diñeiro, e arruinado de tal modo, pechouse nun cuarto e alí morreu de pena.

FLORENCIO VAAMONDE.

Do momento

A LIGA MUNICIPAL

Grave e mesurado, ambiguo e cautelosamente xeneralizador, como compre o ideario de xentes que non queren tel-o, chegou as nosas mans o manifesto da Liga municipi-

palcreada na Cruña como un retoño do partido de Unión patriótica organizado baixo a tutela do Directorio militar. E por si solo n-este momento fose certo que contra o que de cote amostra a realidade, disfrutase de liberdade completa pra que cada un espoña as suas ideas, imos intentar un lixeiro com entario sobre aquel documento e sobre a agrupación de cuio seo emerxen.

D'entre a limpia a polida prosa en que está escrito, non e á il entresacar un solo conceuto que poida servir de base a un novo programa político. As condenaciós que se fulminan contra os vellos procedimentos, son a repitición, modulada cō sosego y a templanza propias de sensibidades tardas á reación ou francamente embotadas, das diatribas formuladas por cantos, da sua conta, ou representando ós partidos da oposición, facían severa crítica ouxetiva da funesta autuación das pandillas hoxe en turno de descanso. Pero esas condenaciós folgan n-estas horas en que se dí proscrito, e alexado todo o vello, e no poden ser por si solas a base d'un programa que deliberamente renuncian a formular os que, pra darlle vida, contan c'ó mais precioso elemento conque ningún partido poida soñar: o Poder público.

Como sobre d'ontros moitos conceutos que son o nervio mesmo, o resorte ideal qu'impulsa ós mais fortes núcleos políticos d'outros países, botouse por sobre os programas dos partidos a soma do descreto. Os programas non sirven pra nada, se dixó; non son sinón a prata forma con que pretenden uns, escalal-o Poder, e outros, ascender ás cumes da notoriedade. Mais non deixa de ser interesante ouservar que tal xuício parten precisamente das pandillas transitortamente desterradas, porque, dotadas d'unha ideoloxía encrenque—por chamarlle algo—e dispostas primeiro a sua eistencia, e logo calquer intrés de casta ou de familia que mais ligado estivese a aquela finalidade primixenia, tiveron como arma de loita preferida a negación, para os demais, da idealidade de que eles sentiasen espidos. Tal vez houbera no fondo unha ben explicable incomprensión; pero o feito non se pode negar.

Así, a Liga municipal non quer presentar programa. Pero se afana a decir que por enriba de toda outra aspiración, propugna o imperio da Moralidade e da Xusticia. Agora ben: os ideas de Xusticia e Moralidade son os únicos que non se formulan en ningún programa de partido serio. Son tan consustanciales coa eistencia dos partidos mesmos, que nadie se estrevería a acusar a ningún partido rival da falta ou do menos precio d'eles no programa respectivo. Entre os partidos políticos de todol-os países civilizados, por enriba das diferencias de doutrina, no orden social, no económico, no relixioso, e existe sempre o recíproco reconocimiento tácito de que por distintos camiños persiguen todos o imperio da Xusticia e da Moralidade. Os casos individuais de execución, non son nunca motivo de descreto dos programas. O mesmo ocorre n-o trato diario entre as personas. Damos sempre por suposto que aquel a quen tratamos é honrado e dino da nosa consideración; e esto hasta tal punto que cando, nos atopamos con algún que, sin vir a conto, nos fala da sua honradez amostrándoa como unha virtude excepcional de que él solo é dono, instintivamente nos abotonamol-a chaqueta cal si do fondo do sub-conxente saíse, inexorable, a acusación de que non é un home de ben.

Non pode ser d'outra maneira na vida pública. Todo partido de cuio programa se sospeitase que atentaba contra a Moralidade e a Xusticia (non é nadal) nacería por este mesmo feito fora da legalidade e ó marxen do que constitúe as arelas inestinxibles de todol-os pobos cultos. Non sería un partido de homes; sería unha partida de malfeitores ou un conglomerado de invertidos. Porque as diferencias que poida haber entre as distintras apreciacións de eses outos conceutos, non son maneiras mais ou menos subrepticias de eludilos ou falsealos, sinon matices d'unha escala que acaba na perfección ausoluta, cume do verdadeiro ideal a que se aspira chegar por medio de superacións sucesivas

No ampro palenque dos ideás, teño sempre pra os dos demais o respecto que me impon a miña conciencia de home libre e liberal. Pero diante de quenes coeultivamente se coidan gardadores exclusivos d'aquelas virtudes que son patrimonio de todos, calquera que sean as opinións que se defendan, teño que sentir certa repulsión. E ó dectarmenda sua presencia, cinguireime tamén d'unha maneira instintiva o manto ideolóxico dos meus principios, como medida indispensable para evitar sorpresas.

XOSÉ DE COUTO.

Seminario de Estudios Gallegos

Continúa traballando activamente e realizando unha labor galeguista de mérito extraordinario.

Casi a cotio véñense dando conferencias d'investigación histórica e outros interesantes aspectos da vida de Galicia.

A maior parte das conferencias son pronunciadas en galego. Con esta labor estanse dando a conocer repaces de gran valimento e fondo sentimento galeguista que son agora e serán no adiante barudos e rexos eisaltadores da persoalidade da nosa Terra e dos seus valores.

Seguimos con verdadeiro intrés e compracencia a labor meritoria que realiza o Seminario de Estudios Gallegos e somentes lamentamos que non se dé aos seus traballos maior expansión dando a coñocer no resto de Galicia e mais aínda vendo a inercia da Academia a quen ven a substituir con extraordinaria ventaxa o Seminario compostelán.

E necesario dar a conocer por medio d'unha revista ou folletos as conferencias e actos que celebra. Coidamos que, supoñemos xá o farán, deben preocuparse da creación d'un orgo do Seminario. Pola nosa parte e mentres non arriben a elo poñemos á sua disposición as humildes pero fondamente galegas páxinas de "A Nosa Terra" para prestar con elo unha pequena axuda ao Seminario que tanto ven facendo polo rexurdimento das nosas letras e a quen repetimos unha vez mais o noso entusiasta e patriótico aprauso.

En poucas verbas

O noso Concello, naturalmente, aínda non está ao corrente no pago das suas deudas, sigue levando a sua vida a rastras, coas ruas mal empedradas, cos servicios deficientes... mais n'unha das derradeiras sesións os señores rexidores acordaron mercar outros cuadros para añadir á colección que hai no Pazo municipal.

Copiamos de "Canto de Raza" publicado no número de "Región Gallega" (14 Abril).

"Mi desprecio de macho, arrogante y sensual, orgulloso de ser inculto y español, que llora de lujuria en la noche estival.

¡Definitivo!

O Instituto de Estudios Gallegos da Cruña, ousequiou c'un banquete ao Sr. Cidre, ilustre galego.

No final do banquete descorchouse o champán e mais os discursos; discursos pomposos, altisonantes en que as verbas Patria, España, América eran prouunciadas con emoción, ahocando a voz...

Pero no mellor, apareceu un filliño do Sr. Cidre vestindo o traxe galego, e recitou unhas poesías da Santa Rosalía.

As verbas de Rosalía repetidas por un nenño foron como un sino da forza, da intensidade, do galeguismo, que a pesar de todol-os intrases e perxuicios que con voz es-tentórea pretenden impoñerse, rexurde sempre mozo, varil, como esplendente alborada prometedora d'un tempo fermoso en que brile o sol para a grandeza da nosa Terra.

O centenario de Pí y Margall

No mes derradeiro cumpriuse o centenario do nacemento do ilustre xefe do Republicanismo federal hespañol D. Francisco Pí y Margall. A prensa hespañola adicoulle n'estes días toda a atención que semellante efemerides mercesce e publicáronse biografías do gran patricio un dos mui poucos políticos hespañoles verdadeiramente austeros e honrados que lembrará a historia de Hespaña.

Home de firmes e fondas conviccións liberás, verdadeiro apóstol predicador co exemplo, con un talento verdadeiramente asombroso e unha pureza ideolóxica poucas veces vista, Pí y Margall o excelso, fíxose acreedor a unha eterna lembranza no sô dos seus correligionarios e discípulos senón tamén de cantos saben respetar en todo canto valen e teñen de exemplar as altas virtudes que adornaban ao inmortal D. Francisco.

Nós, nacionalistas, con unha afinidade grande co programa federal promulgado por Pí e plasmado no seu libro "Las Nacionalidades" non podíamos deixar pasar esta data sen adicarlle tamén a quen fiña connosco gran parentesco ideolóxico unhas humildes e querendosas verbas da memorabile recordación.

N'estes tempos non poden ser as nosas verbas todo o expresivas que quixéramos. Limitémonos somentes a lembrar con saudade a figura expresiva do gran Pí, a recordar o seu idearium e a preguntar aos que o seguiron e con él teñen mais afinidade política se non chegaron os tempos, hoxe mais que nunca, de sacar à lús o programa do maestro e que sexa él a bandeira que axunte, siquera sexa circunstancialmente, a cantos cobizen algo mais que a actualidade en que vivimos.

Parécenos que ésta sería a millor e única maneira de honrar a Pí, vivindo a súa obra.

Literatura galega

Xogos froraes en Santiago

A Liga de Amigos de Santiago acordóu a celebración d'uns Xogos Froraes durante as festas do Apóstol, nos que, decatándose dos tempos en que estamos, todos os traballos presentados deberán ser escritos no idioma galego.

Esta é unha dicisión que debiera ser imitada por todas as capitales de Galicia, xa que nada engrandece tanto un pobo como as manifestacións da súa cultura e da súa arte; e nada acusa tanto a súa persoalidade como aquelas manifestacións artísticas e culturaes que se realizan na propia característica fala.

O que non sinta pol-as cousas características da súa terra esa afición, ese amor que nace no mais íntimo do noso ser, nunca será un gran patriota, nunca fará ausolutamente nada por honrar, por engrandecer o país onde naceu. Por eso a labor que tende a glorificar a Terra, no fomento das artes, da ciencia, da cultura en xeneral, no amor à fala propia, é unha labor santa que debe merecer loubanzas e alentamentos dos bôs galegos.

E todos cantos músicos, poetas, historiadores, novelistas ou dramaturgos, teñan no seu corazón acesa a divina lampada en ofrenda ao santo amor de Galicia, non deben, non, deixar de acudir cos seus traballos á este certame, certame nacional galego, no que o idioma único será o

"noso idioma", no que o espírito que alente será o no bre ealtivo espírito do galeguismo, que se vai sintindo xa donodos seus destinos, que encomeza à vivir a súa vida.

Non queremos romatar sen lembrar que Curros Enríquez, o grorioso, escribiu unha das suas mais gabadas composicións, "A Virxe de Cristal", para presentar nun certame. Quizais se eso non fora, Curros non houbera escrito ese fermosísimo poema. Outras obras de mérito teñen tamén aparecido noutros diversos concursos. Debemos pois fomentar os xogos froraes en Galicia para estimular e alentar aos nosos escritores. E os nosos literatos teñan presente que pois o gran Curros non desdeñou asistir à un concurso, ninguén debe deisar de acudir, contribuíndo coa súa presenza à darlle a importancia que verdadeiramente debe ter un gran certame feito todo él en galego, no noso idioma nazonal.

E os organizadores teñan tamén en conta que e preciso conceder premios de importancia, pnemios que, como confrecuencia ocorre en Santiago, non deben deixar de concederse sempre que haxa obras merescentes d'eles.

Agora véxase os temas do certame, cuios traballos deberán ser enviados à Liga hasta o 30 de Xunio.

- 1.º Poesía con liberdade de asunto e metro.
- 2.º Romance galego de asunto popular
- 3.º Poesía cómica
- 4.º Drama en prosa ou en verso, de un a tres actos
- 5.º Obra cómica teatral nun acto
- 6.º Conto en prosa
- 7.º Novela curta
- 8.º Lênda rexional, histórica ou relixiosa
- 9.º Descrición d'unha costume popular en Galicia
- 10.º Colección de refrás de almanaque
- 11.º Música para un cantor de Rosalía Castro.
- 12.º Muñeira para piano.
- 13.º Colección de cántigas (música) d'unha rexión de Gliacia.
- 14.º Bibliografía d'un galego célebre, nado denantes do século XIX.
- 15.º Exposición d'un feito histórico acaecido en Galicia denantes do século XIX
- 16.º Discrición gráfico-arqueolóxica d'un moimento galego (castro, castelo, ingréxa, mosteiro ou pazo.
- 17.º Os historiadores xeneraes de Galicia (biografía e crítica.)
- 18.º Biografía d'unha rexión, pobo, feito, ou persoaxe de Galicia.

* * *

O premio d'honra será o correspondente ao primeiro tema.

Concederanse importantes premios que serán entregados solemnemente no acto que se celebrará n-un teatro de Santiago.

* * *

Creemos que todos cantos tomarán parte nos xogos froraes incruso o mantêdor, non farán uso senon do idioma galego; sendo así unha gran festa galeguísta que merez o apoio de cantos sentimentos arelas redentoras pol-a nosa Terra.

Un novo semanario

Región Gallega

Saudamos ao novo semanario que se publica na Cruña e facemos votos porque a súa influencia se deixe sentir no progreso comercial e industrial non só da capital mais de toda a Rexión.

E xa que ostenta o título honroso de "Región Gallega" agardamos que faga honor à él

Aniversario da Irmandade

O 18 do mes que corre cúmprese o oitavo aniversario da fundación da "Irmandade da fala" da Cruña a primeira entidade nacionalista que se fundou en Galicia. A ela na súa maior parte, débese o progreso que en todol-os ordes operouse na nosa terra dende oito anos para acá. Ademais dos traballos enormes que realizou e ven realizando contribuiu en todo momento coa súa forza espiritual, a que se fixeran cousas que de non existir ela se non farían. Ela foi a primeira, ela foi a que chamou por primeira vez nos corazóns dos galegos xenerosos invitándoos a tomar parte no movemento rexenerador de terra asoballada. A "Irmandade da Fala" e con ela cantas organizacións do seu caraiter se fixeron en Galicia ocupará un lugar outisimo e honroso, polo exemprar e patriótico, na historia da nosa Galicia e nos tempos vindeiros as xeneracións galegas, mais xenerosas e mais patrióticas que as de hoxe, terán para a Irmandade o agradecimento que se debe a quen, impóndose sacrificios e traballos verdadeiramente titánicos, soupo facer, conquerindoo cada vez mais, que Galicia ocupe no futuro o posto que lle corresponde no concerto da Irmandade dos pobos do mundo.

Aos que hoxe reximos a Irmandade nonnos arredran nen tiran azos os tempos que corremos. Cada vez con mais fé, cada día con mais amor e cos ollos postos no altar da Terra no corazón xurdidos latexos de amor por ela loitaremos sen acougo, hoxe como poídamos e mañán como queiramos pol-a súa redención e polo seu milloramento.

Na data que lembramos vaia un saúde saído do corazón para cantos espallados polo chán galego, pensan como nós e teñen as mesmas arelas nosas. Para Galicia a renovación do voto feito de loitar por ela co berro santo resume das nosas ansias ¡Terra a Nosa!

Fomento de música galega

No primeiro número de "Región Gallega" vimos un artigo do noso amigo Xacobe Casal ensalzando, como merece a labor do tamén noso amigo moi estimado Xosé Doncel, compositor estudoso e de talento, duas cualidades que seguramente han de o elevar ao cume.

Agora ben, O Sr. Casal facía alusións ás institucións galeguistas como obrigadas a axudar ao mestre Doncel, na súa labor publicando as súas obras.

¡Que mais quixéramos nós que poder publicar non só as obras musicas de Doncel senón tamén, as de Montes, Adalid, Veiga... e as poesías de Rosalía, Pondal, Curros, Cabanillas... e outras obras de todo xénero que nas ciencias e nas artes son mostra evidente do que valen os galegos intelectualmente!

Mais, como esa é labor de outras institucións, e como ademais os galeguistas non contamos con medios para emprender grandes empresas editoriaes, porque aínda a propaganda do ideal non é todo o intensa que debera por carencia de elementos, mal podemos axudar a ningún artista se tratando de axudar antes que nada a Galicia poucos son os que nos axudan.

Congreso Regional Agrario

Celebrouse na Cruña un congreso organizado pol-a Confederación Regional Agraria.

Vimos as concursiós aprobadas, e... francamente, inda que non estean mal, non nos parece tampouco as mais indicadas nin as mais comenentes para unha asamblea agraria. Nós lembramos as de aquelas asambreas celebradas en Monforte ¡aquelas si que eran xentes do agro e xentes capacitadas nas custións da vida campesina! Compárense as concursiós d'aquelas asambreas monfortinas coas d'esta da Cruña ¡que diferenza de unhas a outras!

Pero naturalmente os directores da Confederación estudaron os asuntos dende as salas vilengas das súas casas en tal cal de artigo de xornal ou n-algún manual mais ou menos extenso escrito por outro señor sobre pouco mais ou menos da mesma capacidade dende o seu despacho.

¿Cando se convencerán os agrarios de que non precisan de ter ningún señor de campanillas nas cidades pera pedir o que precisan, porque a súa propia voz oíríase mais e merecerá maior atención?

O caso é que todol-os agrarios se axunten, que se conveznan do que eles en por si valen coa forza da unión e coa chave da despensa, e que pidan logo, sempre con xusticia, pero coa forza d'un enerxico berro que no morra hasta que sexa atendido.

XAVIER FRAGA

Un Renacimiento Gallego

Con este mesmo título, e firmado por J. Fernández Cao Cordido, publicouse no Faro de Vigo, núm. 17.513 correspondente ao 4 do corrente, un artigo comentando o acordo da Liga de Amigos de Santiago de organizar uns xogos froraes cuíos traballos deben ser escritos en galego

Na nota que neste mesmo boletín insertamos sobre o mencionado acto, xa decimos a nosa opinión e porqué consideramos dino de gabanza aquel acordo; añadiremos que o usar ou non unha lingua propia e careterística e cuestión de sentimento.

Tamén cómprenos añadir que non se pode considerar morto un idioma que despois de combatido sañudamente durante mais de catro séculos aínda é falada por seis millóns de almas e aínda se cultiva e usa en traballos literarios por un centenar de escritores, que non serán tan bós nin tan listos como o Sr. Cao, pero que dende logo saben o que fan; e se a pesar das opinións do Sr. Cao e d'outros pol-o xeito que poñen tanto empeño en lles aconsellar que non perdan o tempo, eles siguen escribindo á súa maneira ¡deixalos! peor para eles... Pero non entanto, os estudos relacionados con Galicia que mais que niquen aos galegos interesan, por qué habemos deixar de facer no noso idioma si esa é a nosa vontade? Ben sei que si en troques do galego se fixase como lingua a usar nos traballos o "esperanto", poderían concurrir ao certame xentes de todo o mundo xa que o "esperanto" é idioma universal; pero e posible que d'esta sorte non concurren nin os galegos nin os que o non son.

E eso de que o galego é un idioma ordinario propio sómente de xentes incultas... ¡Bah! Xa-sei que por medo a parecer ordinario ou bruto hai moitos que o non queren falar, hastra que finxen o non comprender ¡coitados! que imos facer senón é compadecernos da súa catívez de espírito.

Sinto de veras que non poidan enviar os seus preciosos traballos ao certamen nin o Sr. Cao Cordido nin os seus amigos non galegos, inda que quizais, como tantas veces ocorre os de fora non fagan mais que repetir o que os nosos dixeron, se ven con tono mais doutoral...

Pero, que importa, Sr. Cao, a ínfima gloria que se poida abranguer nun certame rexional, despréciencia, déixena que a disputen esos tolos, cegos, que con tan pouca cousa se conforman. vostedes aproveiten o outro campo que é grande d'abondo.

XAVIER FRAFA.

Pensamentos de galegos ilustres

O valor das opinións hase de computar pol-o peso, non non pol-o número das almas. Os ñorantes, por seren moitos, non deixarán de ser ñorantes. ¿Que acerto póde-se, pois, agardar das súas resolucións?

P. FEIJOO.

Se non pode senon ca morte despirse o espírito das envolturas da carne, menos pode o poeta prescindir do medio en que vive e da natureza que o rodea; ser alleo á seu tempo e deixar de reproducir, hasta sen pensalo, a eterna e layada queixa que hoxe eisalan todol-os labres.

ROSALIA CASTRO.

No mundo non hai cuestións económicas, nin cuestións políticas, nin cuestións lexislativas. No mundo non hai mais que cuestións morales.

PASTOR DIAZ.

LECTURAS

Névoa da Flandres.—Alfredo Barata da Rocha - Porto Mais un fermoso libro de versos editado pol-a "Renascenza Portuguesa".

Hai neste volume a saudade, o sentimento, a trágica visión, d'un soldado da guerra grande que ten alma de poeta.

Encomenza por unha aguarela da partida, ten nas súas páxinas versos tan emocionantes como **Primeiro moito** e **Fala a mae desconhecida do herói desconhecido**: o descritivo **Trilogía da guerra**: aquel cheo de sinxeleza e sentimento **Portugal ao longe**, e tantos outros, tantos, que coase nen saberíamos decir cal nos gusta mais, porque todos eles son fermosos.

O Banquete.—Platon—Porto.

A "Renascenza Portuguesa" que é unha empresa honra do país irmán, se ben atende con preferencia ás letras patrias non descoida tampouco a publicación de obras an célebres como a de Platon que agora deu ao prelo avalorada con notas de Angelo Ribeiro.

Loza inglesa para cuartos de baño

escrusiva de

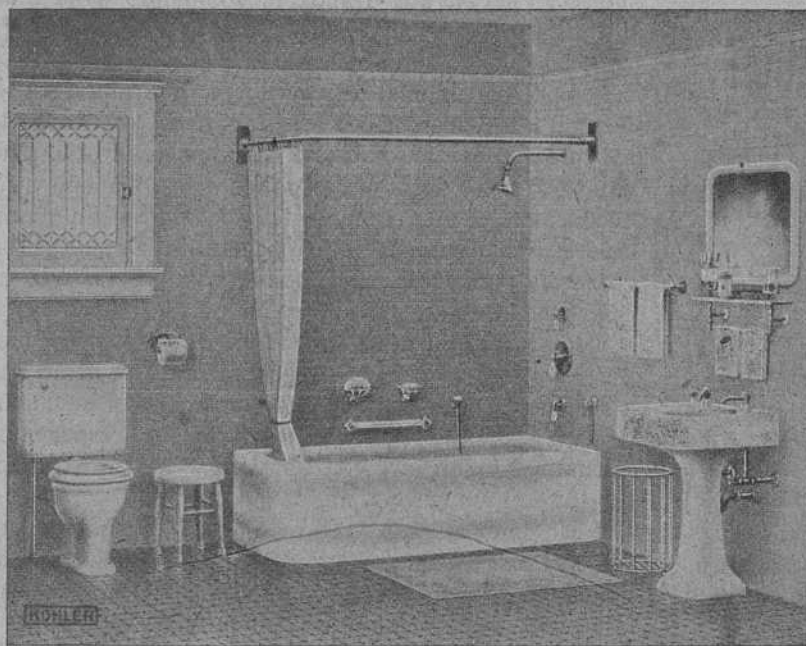
"Royal Doulton Potteries"

A primeira fábrica de Inglaterra

V^{da} de Novoa

Visitade a exposición

permanente en



Payo Gómez, 6

A CRUÑA

A mais importante do Norte de Hespaña

Vida Marítima e Comercial

Compañía Naviera "Stinnes"

(Hugo Stinnes Linien)

HAMBURGO

Servicio regular de vapores correíos a os portos do

BRASIL, MONTEVIDEO e BOS AIRES

PROXIMAS SAIDAS DA CRUÑA

Ademitando carga e pasaxeiros de cámara, terceira especial e terceira ordinaria.

(Incruidos todol-os impostos)

Os pasaxeiros deben solicitar as prazas co'a maior anticipación, presentándose n'esta Axencia CINCO DIAS antes da saída do vapor.

Para informes dirixirse ao Axente da Compañía: *Roxe io Fernández Conde.*—Feijóo, 4, baixo.—A Cruña

Sud-Atlantica

Y

Chargeurs Reunis

PROXIMAS SALIDAS

Para os portos do Brasil, Montevideo e Buenos Aires dos modernísimos trasatlánticos rápidos de 16.000 toneladas de desplazamento, 10.000 cabalos de forza e dous hélices.

Precios en terceira crase (Incruidos impostos)

(Suxetos as variacións do cambio e sin impostos.)

TERCEIRA PREFERENCIA—En camarotes de 2, 4 y 6 camas, con comedores, salós de conversación e café cuberto, independentes. Precio n-esta clase: é o corrente de terceira mais un suplemento de 125 ptas.

TERCEIRA EN CAMAROTE—En camarotes de 2, 4 y 6 camas con comedores, salós de conversación e cantinas: o precio de 442'60 ptas, incluídol-os impostos.

Remitiránse fotografías d'estas instalacións a quen as pida.

Facilitarán toda crás de informes os seus Axentes xenerales en Hespaña: ANTONIO CONDE, FILLOS—Plaza de Orense, 2-A.—Telegramas y telefonemas *Chargeurs.*

Lloyd Real Holandés

AMSTERDAM

SERVICIO POSTAL RAPIDO A AMERICA DO SUR
Próximas saídas da CRUÑA para *Pernambuco, Bahía Río Xaneiro, Santos, Montevideo e Bos Aires.*

Precio en terceira crás
(Incruidos impostos)

Correo rápido	FLANDRIA	17	Mayo	442,60 ptas
Correo rápido	GELRIA	19	Julio	442,60 ptas.
Correo rápido	ORANIA	28	Juio	442,60 ptas.
Correo rápido	ZEELANDIA	9	Agosto	432,60 ptas.
Correo rápido	ORANIA	30	Agosto	442,60 ptas.

Ademiten carga e pasaxeiros de 1.^a, 2.^a, intermedia e 3.^a crás. O vapor «Zeelandia» somentes admite carga e pasaxeiros de 1.^a, intermedia e 3.^a crás.

Todos estos vapores teñen a disposición dos pasaxeiros que viaxan en terceira crás corrente, amplios comedores fixos, magníficos fumadores, cubertas, resguardadas, cuartos de baño, duchas etc, levando para servicio dos mesmos Camareiros, Enfermeiros e Cocineiros hespáñoles.

Nenos menores de 2 anos, gratis; de 2 a 10, medio pasaxe; maores de 10, pasaxe enteiro. Para cumprimentar as disposicións arxentinas é indispensable que todo pasaxeiro presente a documentación con CINCO DIAS de anticipación á data de saída do vapor.

Para precios de cámara e prazas disponibles o Axente xeneral da Compañía en Hespaña: D. RAIMUNDO MOLINA E COUCEIRO, Consignatario. Representante xeneral da Compañía en Hespaña.—Marina, 22.—A Cruña.

Sobriños de José Pastor

BANQUEIROS

Casa fundada en 1776

A Cruña, Vigo, Lugo e Orense

Almacés de ferros, aceiros, metás, ferramentas

e toda crás de ferretería

Fernández, Torres y C.^{ña}

Casa central: A CRUÑA

Linares Rivas, núm. 12

SUCURSAL: Cantón Pequeno, 9 e 10

Teléfonos... { Urbano 75 e 78
Interurbano 49

VIGO

Urzáiz, número 1

Teléfono 253

Os viños e coñas millores

os que exporta a casa PEDRO DOMEQ de Xerez da Fronteira, fundada en 1734. A casa máis antiga de Xerez.

O vermouh máis selecto

de mundial e reconocida sonda é o Cinzano (Torino).

Para viños de mesa

non hai outros com'os dos cosecheiros exportadores señores

R. López de Heredia (Haro)

Casa Central: PLAZA DA EQUITATIVA—MADRID

Representante exclusivo (matriculado) de todas estas marcas:

José C. Juncosa

Galera 39 e 41 - 2.º piso—A Cruña

Sombrerería LEMUS

SAN ANDRÉS 74

A CRUÑA

BANCO HISPANO AMERICANO

==== MADRID ====

Capital: 100 millóns de ptas.

Dirección telegráfica: HISPAMER

SUCURSAES E AXENCIAS

Albacete, Alcoy, Alicante, Antequera, Badajoz, Barcelona, Bilbao, Cádiz, Calatayud, Cartagena, Cruña, Cabra, Cáceres, Castellón Ejea de los Caballeros, Figueras, Granada, Gerona, Huelva, Huesca, Játiva, Jaén, Jerez de la Frontera, Logroño, Las Palmas, Lérida, Lorca, Málaga, Murcia, Olot, Palma de Mallorca, Pamplona, Ronda, Sevilla, Soria, Tarrasa, Tudela, Valdepeñas, Valencia, Valladolid, Villafranca del Panadés e Zaragoza,

Compra e venda de valores hespañoes e extranxeiros.—Custodia de alhaxas e valores.—Desconto e cobro de cupós, títulos amortizados e billetes de Lotería.

Troque, compra e venda de billetes e moedas extranxeiras.—Cartas de creto, e xiro sobre todol-os países.—Cobro e desconto de letras.—Préstamos e contas de creto sobre valores nacionais e extranxeiros.—Contas correntes en pesetas nas que abona intreses aos tipos seguintes:

2	por	100	ao	ano	nas	cartas	disponibles,	á	vista.
2 1/2	por	100	id.		id.			a	3 meses data.
2 3/4	por	100	id.		id.			a	6 id.
3	por	100	id.		id.			a	1 id.

Tamén abre contas en moeda extranxeira abonando intreses a tipos convencionaes.

Banco Español del Río de la Plata

Sucursal na Cruña - Casa matriz: BOS AIRES

FUNDADO EN 1886

TEN SUCURSAES NOS PUNTOS SEGUINTEs:

REPÚBLICA ARXENTINA: (Casa matriz, Bos Aires), ROSARIO DE SANTA FÉ, BAHÍA BLANCA, e principais prazas da República

NO URUGUAY: MONTIVIDEO

ENEUROPA: MADRID, BARCELONA, VALENCIA, VIGO, BILBAO, A CRUÑA, SEVILLA, PARÍS, LONDRES, XENOVA, E HAMBURGO

A Sucursal da Cruña encárgase de efectuar por conta dos seus clientes toda crás de operacións bancarias nas condicións máis favorabeis e acretará intreses nas contas correntes, tanto en pesetas como en moedas extranxeiras a tipos excepcionalmente ventaxosos

En conta corrente, intrés anual	2	por	100
En Caixa de aforros, con libreta hasta 1.000 pesetas.	3	»	»
En prazo fixo de tres meses	3	»	»
Idem id. 6 meses	3 1/2	»	»
Idem id. un ano.	4	»	»
A mais prazo			convencional

Dirección telegráfica é telefónica: SPAINBANK.